

Bruksela, 20 maja 2021 r.
(OR. en)

8949/21

AGRI 229
FAO 17
COAFR 131
COHAFA 50
CONUN 74
ENV 323
CLIMA 117
SUSTDEV 67
DEVGEM 99
RELEX 453
SAN 310

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Rada
Dotyczy:	Projekt konkluzji Rady w sprawie priorytetów UE na szczycie ONZ w sprawie systemów żywnościowych w 2021 r. – <i>zatwierdzenie</i>

1. Sekretarz Generalny ONZ António Guterres zwołał na 2021 r. szczyt w sprawie systemów żywnościowych będący częścią oenzykowskiej Dekady Działań służącej osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju do 2030 roku. Zaplanowano, że szczyt będzie się odbywał równolegle z 76. Zgromadzeniem Ogólnym ONZ (w dniach 14–30 września 2021 r.), a poprzedzi go trzydniowy szczyt przygotowawczy, który odbędzie się w dniach 26–28 lipca 2021 r. we Włoszech w rzymskiej siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).
2. Celem szczytu w sprawie systemów żywnościowych jest zainicjowanie – w szerszym kontekście Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 – śmiałych działań na rzecz przekształcenia sposobu, w jaki świat produkuje i konsumuje żywność, tak by zapewnić trwałe zdolności do zrównoważonego wyżywienia rosnącej liczby ludności na świecie. Szczyt ten nabrał szczególnego znaczenia w kontekście kryzysu związanego z COVID-19, który na całym świecie pogłębia istniejące nierówności w dostępie do wystarczającej pełnowartościowej i zdrowej żywności.

3. Szczyt łączy decydentów i ekspertów z rządów krajowych oraz poszczególnych organów ONZ z głównymi podmiotami i interesariuszami ze strony społeczeństwa obywatelskiego, sektora prywatnego oraz świata nauki i środowiska akademickiego. Ponadto członkowie ONZ zostali zachęcani do organizowania krajowych dialogów na rzecz systemów żywnościowych, aby zapewnić ogółowi możliwość aktywnego uczestnictwa w szczycie zgodnie z zasadą, że każdy będzie musiał podjąć działania w zakresie przekształcania światowych systemów żywnościowych.
4. W drugiej połowie 2020 r. w czasie prezydencji niemieckiej Grupa Robocza ds. Koordynacji (FAO) rozpoczęła dyskusje mające na celu przygotowanie konkluzji Rady w sprawie priorytetów UE na szczyt w sprawie systemów żywnościowych. Grupa robocza uznała w szczególności kluczowe znaczenie szczytu dla propagowania wizji UE dotyczącej zrównoważonej, neutralnej dla klimatu i zasobooszczędnej przyszłości, jak określono w Europejskim Zielonym Ładzie i powiązanych z nim strategiach i planach działania, w szczególności w strategii „od pola do stołu” i unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności.
5. Opierając się na wszechstronnych pracach przygotowawczych przeprowadzonych przez prezydencję niemiecką, prezydencja portugalska kontynuowała dyskusje od 1 stycznia 2021 r., zachęcając delegacje do zapewnienia na szczeblu krajowym szerokiej koordynacji między poszczególnymi obszarami polityki.
6. W dniu 5 maja 2021 r. Grupa Robocza ds. Koordynacji (FAO) osiągnęła porozumienie w sprawie ostatecznego tekstu projektu konkluzji zawartego w załączniku do niniejszej noty.
7. Na posiedzeniu w dniu 19 maja 2021 r. Komitet Stałych Przedstawicieli potwierdził porozumienie osiągnięte przez Grupę Roboczą ds. Koordynacji (FAO) i zatwierdził projekt konkluzji Rady.
8. W związku z powyższym Rada jest proszona o zatwierdzenie projektu konkluzji Rady przedstawionego w załączniku do niniejszej noty na najbliższym posiedzeniu Rady (ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) w dniach 26–27 maja 2021 r.

PROJEKT
Konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE na szczyt ONZ w sprawie
systemów żywnościowych w 2021 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYWOŁUJĄC:

- konkluzje Rady z 17 czerwca 2019 r. w sprawie działania UE na rzecz wzmocnienia multilateralizmu opartego na zasadach (dok. 10341/19);
- konkluzje Rady z 8 lipca 2019 r. – Wspieranie celów zrównoważonego rozwoju na całym świecie: wspólne sprawozdanie podsumowujące Unii Europejskiej i jej państw członkowskich za 2019 r. (dok. 10997/19);
- konkluzje Rady z 10 grudnia 2019 r. – Budowanie zrównoważonej Europy do 2030 r. – Postępy i dalsze działania w tym zakresie (dok. 14835/19);
- konkluzje Rady z 19 października 2020 r. w sprawie strategii „od pola do stołu” (dok. 12099/20);
- konkluzje Rady z 23 października pt. „Różnorodność biologiczna – potrzeba podjęcia pilnych działań” (dok. 12210/20);
- konkluzje Rady z 17 grudnia 2020 r. pt. „Ku ekologicznej odbudowie opartej na obiegu zamkniętym” (dok. 14167/20);
- konkluzje Rady z 29 listopada 2019 r. w sprawie zaktualizowanej strategii dotyczącej biogospodarki (dok. 14594/19);
- konkluzje Rady z 25 listopada 2019 r. w sprawie czwartego sprawozdania z postępów w realizacji planu działania w dziedzinie żywienia (dok. 14457/19);
- konkluzje Rady z 26 listopada 2018 r. pt. „Poprawa światowego bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego” (dok. 14554/18);
- Konkluzje Rady z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie średnioterminowych priorytetów UE i jej państw członkowskich na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) (dok. 10227/18);

1. PRZYPOMINA o swoim pełnym zaangażowaniu w odniesieniu do Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) oraz porozumienia paryskiego i Konwencji o różnorodności biologicznej (CBD), a także POTWIERDZA swoje niezmiennie poparcie dla Dekady działań, aby ożywić tempo realizacji 17 celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. Będziemy nadal pracować w ścisłej współpracy z ONZ nad promowaniem i wzmacnianiem opartych na zasadach działań wielostronnych mających na celu wyeliminowanie ubóstwa, głodu i niedożywienia, aby chronić planetę oraz zapewnić, by wszyscy ludzie cieszyli się pokojem i dobrobytem, przy pełnym poszanowaniu praw człowieka i godności ludzkiej.
2. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE inicjatywę Sekretarza Generalnego ONZ dotyczącą zwołania – w kontekście dekady działań – szczytu w sprawie systemów żywnościowych w celu zainicjowania odważnych działań na rzecz przekształcenia sposobu, w jaki świat produkuje i konsumuje żywność, tak by zagwarantować trwałą zdolność zapewniania wszystkim – w granicach możliwości naszej planety – wystarczającej, bezpiecznej i przystępnej cenowo żywności i zdrowego odżywiania. Budowanie zrównoważonych systemów żywnościowych i wzorców zdrowego odżywiania ma zasadnicze znaczenie dla realizacji Agendy 2030.
3. DOCENIA ukierunkowany na rozwiązania charakter szczytu, który stawia człowieka w centrum zainteresowania. Jest to dla społeczności światowej znakomita okazja, by wspólnie stawić czoła systemowym i wzajemnie powiązanym wyzwaniom, z jakimi mierzą się obecne systemy żywnościowe. Szczyt ten ma również kluczowe znaczenie dla lepszej i ekologiczniejszej odbudowy po kryzysie związanym z COVID-19 oraz jego negatywnymi skutkami społeczno-gospodarczymi, które pogłębiają nierówności i niedobory w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego oraz potęgują niedożywienie.
4. W PEŁNI ANGAŻUJE SIĘ NA RZECZ pracy z państwami wszystkich regionów świata i ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, by wypracować ambitne rezultaty podczas szczytu oraz skuteczne dalsze działania, kierując się nadrzędnymi zasadami praw człowieka oraz podejściem opartym na prawie do żywności. Jesteśmy gotowi zaangażować się w to wspólne przedsięwzięcie, kierując się Agendą 2030 oraz wizją zrównoważonej, neutralnej dla klimatu i zasobooszczędnej przyszłości określoną w Europejskim Zielonym Ładzie¹ i powiązanych z nim strategiach i planach działania, w szczególności strategią „od pola do stołu”² i unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030³, także unijnymi politykami leśnymi oraz unijnymi wspólną polityką rolną i wspólną polityką rybołówstwa.

¹ [15051/19 + ADD 1](#), [EUCO 9/19](#), [EUCO 29/19](#), [EUCO 22/20](#).

² [8280/20](#) i [12099/20](#).

³ [8219/20](#) i [12210/20](#).

5. PRZYPOMINA o swoim zobowiązaniu do skonsolidowania i wzmocnienia współpracy ze wszystkimi organami i agencjami ONZ zaangażowanymi w szczyt w sprawie systemów żywnościowych oraz dalszych prac po tym szczycie i zachęca do ścisłej współpracy w duchu „jednej ONZ (*One UN*)”;
6. ZWRACA UWAGĘ na następujące ogólne zasady i kluczowe priorytety szczytu ONZ w sprawie systemów żywnościowych w 2021 r.:

OGÓLNE ZASADY PRZEKSZTAŁCANIA SYSTEMÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

7. Systemy żywnościowe mają decydujący wpływ na ludzkie życie, zdrowie i dobrostan. Mają również fundamentalne znaczenie dla zasobów naturalnych i ekosystemów planety. Obecne systemy żywnościowe często charakteryzują się **słabościami strukturalnymi i niezrównoważonymi tendencjami**, które wraz z istniejącymi **nierównościami** w dostępie do zdrowego odżywiania⁴ wymagają **przyspieszenia skoordynowanych działań**.
8. Zgodnie z nadrzędną zasadą Agendy 2030 „nie pozostawiać nikogo w tyle” przekształcanie globalnych systemów żywnościowych musi być **sprawiedliwe i sprzyjać włączeniu społecznemu** oraz wynikać z **podejścia opartego na prawach człowieka**. Szczególną uwagę należy zwrócić na osoby najuboższe i znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, a także na prawa społeczności lokalnych i ludów tubylczych.
9. Konieczne są zwiększone wysiłki, aby zająć się **podstawowymi przyczynami i głównymi czynnikami braku bezpieczeństwa żywnościowego i niedożywienia** na świecie, w szczególności ubóstwem, nierównościami, zmianą klimatu, utratą różnorodności biologicznej, przymusowym wysiedleniem i konfliktami. W tym względzie należy szczególnie zwrócić uwagę na zapewnienie dostępu do żywności i żywienia w kontekstach wrażliwych i związanych z sytuacją humanitarną, które wymagają **zintegrowanego podejścia obejmującego perspektywę humanitarną, rozwojową i pokojową** na wszystkich szczeblach. Potrzebne są też stałe wysiłki w celu zaradzenia cyklicznym skutkom braku bezpieczeństwa żywnościowego oraz w celu poprawy **humanitarnego wsparcia żywnościowego**, by wspierać narażone na zagrożenia osoby i społeczności w sytuacjach konfliktowych.
10. Zasadniczy aczkolwiek niedoceniany wkład w zapewnienie dostępu do żywności i żywienia na całym świecie wnoszą kobiety. **Osiągnięcie równości płci** i usunięcie barier społeczno-gospodarczych i innych barier ma krytyczne znaczenie dla **wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt**, tak by mogły one w pełni odgrywać swoją rolę w przekształcaniu systemów żywnościowych.

⁴ Zdrowe odżywianie opisano w dokumencie [CFS Voluntary Guidelines for Food Systems and Nutrition](#) („Niewiążące wytyczne Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego dotyczące systemów żywnościowych i żywienia”) jako odżywianie bezpieczne, różnorodne, zrównoważone i oparte na pełnowartościowej żywności.

11. Wyzwania związane z przekształcaniem systemów żywnościowych są ściśle powiązane z **szerszymi wyzwaniami w zakresie zrównoważoności, różnorodności biologicznej i klimatu**, z jakimi mierzy się świat. W globalnych wysiłkach należy zarówno zachęcać do **aktywnego zaangażowania**, jak i podejmować kwestie **odpowiedzialności wszystkich podmiotów na wszystkich etapach systemu żywnościowego**: w produkcji, przetwarzaniu, przechowywaniu, dystrybucji, konsumpcji i utylizacji.
12. Zmiany na rzecz osiągnięcia zrównoważonych i odpornych systemów żywnościowych muszą opierać się na **całościowym i systemowym podejściu** oraz mieć za podstawy **badania naukowe i innowacje**. Wymaga to lepszego wykorzystania i poprawy **metodologii naukowych i opartych na dowodach** przy ocenie gospodarczych, środowiskowych i społecznych efektów zewnętrznych w związku z żywnością, z uwzględnieniem ukrytych kosztów, w szczególności dla środowiska i zdrowia, a także lepszego wspólnego rozumienia synergii i potencjalnych relacji wymiennych wewnątrz oraz pomiędzy różnymi wymiarami systemów żywnościowych. Specjalną uwagę należy zwrócić na wspieranie **współpracy badawczej** i poprawę **połączenia między nauką a polityką**, przy należytym uwzględnieniu wiedzy tradycyjnej i tubylczej.
13. Kluczowe znaczenie dla przeprojektowania wzorców produkcji i konsumpcji żywności ma silne i zintegrowane **podejście oparte na porozumieniu zainteresowanych stron** oraz na dialogu i partnerstwach między podmiotami publicznymi i prywatnymi wszystkich szczebli, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, instytucjami wiedzy i decydentami politycznymi. Niezwykle ważne jest zapewnienie **aktywnego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron** na sprawiedliwych warunkach, w tym poprzez **sprzyjające otoczenie polityczne** i odpowiednie zachęty gospodarcze i finansowe.
14. **Aдекватne odpowiedzialne inwestycje**, zarówno podmiotów prywatnych jak i publicznych wszystkich szczebli ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dobrze funkcjonujących systemów żywnościowych i wzmocnienia rynków regionalnych i lokalnych. W tym kontekście konieczne są zdecydowane działania zachęcające do przyjmowania i stosowania **instrumentów międzynarodowych, by promować odpowiedzialne inwestycje** mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia, które będą przestrzegały praw człowieka⁵, zapewniały uczciwość i przejrzystość w zarządzaniu posiadaniem gruntów⁶ i będą dostosowane do celów klimatycznych i środowiskowych.

⁵ W szczególności [CFS Principles for Responsible Investment in Agriculture and Food Systems](#).

⁶ W szczególności [CFS Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security](#).

15. Przekształcanie systemów żywnościowych powinno należycie uwzględniać **powiązania wiejsko-miejskie**, a także różnorodność terytoriów i ich szczególne mocne i słabe strony. W tym względzie ważny wkład może wnieść **podejście terytorialne i oddolne** uwzględniające lokalne wyzwania i wykorzystujące lokalne zasoby.

GLÓWNE PRIORYTETY, W ZAKRESIE KTÓRYCH NALEŻY POCZYNIĆ POSTĘPY PRZED SZCZYTEM ONZ W SPRAWIE SYSTEMÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

16. Kierując się nadrzędnymi zasadami praw człowieka, ze szczególnym nawiązaniem do prawa do pożywienia, UE⁷ jest zdecydowana współpracować ze swoimi partnerami w dążeniu do osiągnięcia celów szczytu w sprawie systemów żywnościowych, by wspierać realizację celów zrównoważonego rozwoju.
17. UE podkreśla następujące przekrojowe priorytety szczytu, którymi należy się zająć w sposób kompleksowy i zintegrowany.

Wzmocnienie zrównoważoności i odporności

18. Rolnictwo, rybołówstwo i akwakultura muszą w zrównoważony sposób zapewniać bezpieczeństwo żywnościowe i żywienie rosnącej populacji światowej. Będzie to wymagało odejścia od niezrównoważonych metod i praktyk produkcji oraz zwiększenia skali **rozwiązań opartych na zasobach przyrody i podejść ekosystemowych**, takich jak praktyki agroekologiczne, rolnictwo ekologiczne i agroleśnictwo oraz zwiększenia możliwości w zakresie zintegrowanego gospodarowania gruntami i planowania przestrzennego. Szczególną uwagę należy zwrócić na **ograniczenie degradacji gleby** oraz **poprawę jej stanu**. Ponadto zwiększone wykorzystanie zasobów wody słodkiej w powiązaniu z częstszymi i intensywniejszymi suszami wymagają zdecydowanych działań w zakresie promowania **zrównoważonej i zintegrowanej gospodarki wodnej**, oszczędnego korzystania z wody oraz zapobiegania zanieczyszczeniu wód słodkich i gleby.
19. Silne **polityki rolne i żywnościowe** oraz skuteczne globalne ramy propagowania zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych, w tym zasobów genetycznych, mają kluczowe znaczenie dla wspierania przechodzenia na zrównoważone i odporne systemy żywnościowe.

⁷ W niniejszym dokumencie stosowanie terminu „UE” nie przesądza, czy kompetencje w danej sprawie należą do „UE”, „UE i jej państw członkowskich”, czy też wyłącznie do „państw członkowskich UE”.

Oprócz podejścia terytorialnego ważnymi narzędziami, które mogą być stosowane do tego celu, są **uczciwa i przejrzysta produkcja oraz certyfikacja środowiskowa i systemy jakości**. Należy także wzmocnić, w tym poprzez cele redukcyjne, środki mające na celu zwiększenie **odpowiedzialnego i zrównoważonego stosowania nawozów, pestycydów i środków przeciwdrobnoustrojowych**.

20. Ochrona oceanów i wód słodkich oraz ochrona ekosystemów morskich mają podstawowe znaczenie dla produkcji żywności na rzecz zrównoważonego i zdrowego odżywiania. Przy uznaniu kluczowego wkładu **rybołówstwa i akwakultury** potrzeba większych wysiłków na rzecz rozwoju zrównoważonych sposobów zarządzania globalnymi zasobami żywności pochodzenia morskiego. Prace w tym obszarze powinny skupić się na **ochronie i zrównoważonym wykorzystywaniu stad ryb**, na wyeliminowaniu nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów zgodnie z podejściem „zero tolerancji” oraz na zwalczaniu przełowienia i zapobieganiu negatywnemu wpływowi na środowisko. Szczyt powinien zachęcać do **współpracy** w zakresie konkretnych środków służących zapewnieniu **skutecznego zarządzania rybołówstwem oraz zrównoważonego rozwoju akwakultury** i ich łańcuchów wartości, by wspierać zrównoważone i odporne systemy żywnościowe.
21. **Różnorodność biologiczna i systemy żywnościowe** są ze sobą ściśle powiązane. Utrata różnorodności biologicznej i nieodpowiednie gospodarowanie środkami i odpadami chemicznymi stanowią poważne zagrożenie dla długoterminowej zdolności produkcyjnej w zakresie żywności oraz dla odporności systemów żywnościowych. Potrzebne są pilne działania, by zająć się bezpośrednimi i pośrednimi czynnikami **utraty różnorodności biologicznej** w kontekście produkcji i konsumpcji żywności. W tym względzie krytyczne znaczenie ma zmniejszenie uzależnienia od **pestycydów oraz nadmiernego stosowania składników pokarmowych**, tak by chronić i w zrównoważony sposób wykorzystywać **różnorodność biologiczną w rolnictwie**, a także by zająć się pierwotnymi przyczynami **wymierania owadów zapylających**, które są kluczowe dla zdrowia ekosystemów i bezpieczeństwa żywnościowego. W tym kontekście UE podkreśla znaczenie osiągnięcia podczas CBD COP 15⁸ porozumienia w sprawie przełomowych i ambitnych **globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku**.

⁸ 15. posiedzenie Konferencji Stron Konwencji o różnorodności biologicznej.

22. **Lasy i systemy rolno-leśne** na wiele sposobów, zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio przyczyniają się do bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia. Potrzebne są wspólne wzmocnione wysiłki na rzecz realizacji Strategicznego planu ONZ dla lasów na lata 2017–2030, by powstrzymać **globalne wylesianie oraz degradację lasów**, w tym **nielegalne pozyskiwanie drewna**, oraz by zarządzać lasami w sposób zrównoważony, przy należytych uwzględnieniu ochrony lasów pierwotnych i starodrzewowych. Przy uznaniu, że ekspansja rolnictwa jest jedną z głównych przyczyn globalnego wylesiania, kluczowe znaczenie ma zapewnienie **przejrzystych i zrównoważonych łańcuchów dostaw**, w tym minimalizacji ryzyka wprowadzania do obrotu produktów powiązanych z wylesianiem i degradacją lasów. W tym celu szczyt powinien wzmocnić **dwustronną i wielostronną współpracę** w zakresie polityk i działań, by zachęcać państwa do wdrażania i egzekwowania ambitnych, sprawiedliwych i opartych na wynikach polityk, które będą miały na celu zwalczanie wylesiania i degradacji lasów.
23. Na **systemy żywnościowe** w dużym stopniu oddziałuje **zmiana klimatu**, a jednocześnie są one ważnym czynnikiem napędzającym tę zmianę. Odpowiedzialne inwestycje, innowacje i technologie cyfrowe oferują ogromny potencjał w zakresie **przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków** w obrębie systemów żywnościowych. Szczyt powinien zainicjować **rozwiązania, innowacje i najlepsze praktyki**, które będą mogły zostać odpowiednio dopasowane i będą miały trwały wpływ na osiągnięcie stanu „zero głodu”, a także zapewnić kompleksowe podjęcie celów związanych z klimatem i zrównoważonością we wszystkich systemach żywnościowych. W tym względzie szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie, by do innowacji dostęp miały najuboższe i najbardziej narażone na zagrożenia państwa i społeczności.
24. Znaczny wkład na rzecz zrównoważonych i odpornych systemów żywnościowych może zapewnić **sprawiedliwa transformacja ku gospodarce o obiegu zamkniętym**. Konieczne są wzmocnione wysiłki na rzecz ograniczania stosowania nieodnawialnych zasobów naturalnych oraz wzmocniania **biosektorów**, w tym poprzez uwolnienie odpowiedzialnych inwestycji i rynków, a także wspieranie zrównoważonej produkcji i przetwarzania biomasy. Ponadto ważną rolę w światowym zaopatrzeniu w żywność ma do odegrania **dalszy rozwój potencjału zrównoważonych źródeł białka**.

25. Znaczne **zmniejszenie obecnych poziomów strat żywności i jej marnowania** ma istotne znaczenie przy przechodzeniu na zrównoważone systemy żywnościowe. Aby osiągnąć wyznaczony na 2030 r. globalny cel dotyczący zmniejszenia o połowę marnotrawienia żywności na poziomie detalicznym i na poziomie konsumentów oraz ograniczenia strat żywności w łańcuchach produkcji i dostaw (w tym strat pozbiorczych), konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na promowanie współpracy międzysektorowej i publiczno-prywatnej; wspieranie edukacji i środków w zakresie budowania świadomości; promowanie projektowania opakowań żywności w duchu zasobooszczędności i obiegu zamkniętego; bezpieczne stosowanie produktów ubocznych i recykling odpadów żywnościowych; odpowiedzialna poprawa okresu trwałości produktów oraz lepsze monitorowanie i raportowanie strat żywności i jej marnotrawienia w całym łańcuchu dostaw żywności.
26. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie – również za pomocą środków ochrony socjalnej – **przyszłego źródła dochodów i poziomu życia** producentom surowców oraz wszystkim pracującym w całym łańcuchu żywnościowym. Szczególną uwagę należy zwrócić na ważną rolę **drobnych producentów rolnych, rolników prowadzących gospodarstwa rodzinne** oraz **drobnych producentów w sektorze rybołówstwa i akwakultury** oraz w **leśnictwie**. Aby mogli w pełni wykorzystać swój potencjał intensywniejszego przechodzenia na zrównoważone systemy żywnościowe, kluczowe znaczenie ma to, by umożliwić im lepszy dostęp do rynków, zasobów produkcyjnych oraz nakładów, finansowania i ubezpieczeń; zaoferować lepsze zarządzanie tytułami prawnymi do gruntów, wody oraz łowisk, sprawiedliwe warunki pracy i godne warunki higieniczne; poprawić ich dostęp do badań naukowych, wiedzy, technologii i innowacji; oraz uznać ich rolę w lokalnych i krótkich łańcuchach dostaw.
27. Inkluzywny proces transformacji wymaga należytego uznania kluczowej roli, jaką w systemach żywnościowych odgrywają **ludy tubylcze i społeczności lokalne**, poprzez wzmocnienie ich pozycji i ochronę ich praw. Kluczowa jest również poprawa perspektyw i poziomu życia **kobiet i młodych osób** w obszarach wiejskich. Szczyt powinien podkreślić konieczność zrównoważonego i przyspieszonego działania w tym zakresie.
28. Konieczne są dalsze wysiłki, by zająć się kwestiami braku bezpieczeństwa żywnościowego i niedożywienia w sytuacjach wyjątkowych i w sytuacjach przedłużających się kryzysów. W tym względzie **humanitarne wsparcie żywnościowe** jest jednym z głównych elementów odporności żywnościowej dzięki temu, że chroni życie i źródła utrzymania oraz pozwala na szybszą odbudowę.

Należy zrobić więcej w zakresie promowania **wydajniejszych mechanizmów** wsparcia żywnościowego, z uwzględnieniem działań wyprzedzających, przekazów pieniężnych oraz lokalnych zamówień na żywność, które mogą pomóc w ograniczeniu środowiskowego oddziaływania interwencji humanitarnych i wspierać lokalne systemy żywnościowe.

Promowanie zdrowego odżywiania dzięki zrównoważonym systemom żywnościowym

29. Obecne **wzorce konsumpcji żywności** muszą stać się bardziej zrównoważone. Kluczową rolę w tym względzie mają do odegrania konsumenci. Wspieranie i promowanie zrównoważonych, bezpiecznych, zdrowych i różnorodnych wzorców odżywiania, w tym opartych na żywności pochodzenia roślinnego, poprzez **poprawę środowiska żywnościowego, edukacji, podnoszenia świadomości oraz dostępu do informacji** powinno być integralną częścią globalnych wysiłków na rzecz przekształcania systemów żywnościowych. W tym względzie szczególną uwagę należy zwrócić na promowanie jasnej komunikacji z konsumentami, w szczególności poprzez przejrzyste **systemy etykietowania** i edukację w zakresie żywienia.
30. Oprócz stałych wspólnych wysiłków na rzecz wyeliminowania głodu i zwalczania niedoborów z zakresu bezpieczeństwa żywnościowego, należy zwrócić szczególną uwagę na rosnące obciążenie, jakim jest **niedożywienie** we wszystkich jego formach, w tym współwystępowanie niedożywienia wraz **nadwagą, otyłością** i innymi **dietozależnymi chorobami** niezakaźnymi. Szczególną uwagę należy zwrócić – w tym drogą programów żywienia w szkołach – na odżywianie, jakiego **dzieci i nastolatki** potrzebują, by rosnąć i w pełni rozwijać swój potencjał. Kluczowe znaczenie mają międzynarodowe wskazówki dotyczące polityk promowania zdrowego odżywiania, zwłaszcza w odniesieniu do osób najuboższych i starszych oraz kobiet i dzieci żyjących w niestabilnych warunkach. UE popiera rozszerzone stosowanie wskaźników minimalnego zróżnicowania diety, aby monitorować zróżnicowane odżywianie wśród grup populacji.
31. Odpowiedzialne **praktyki marketingowe** oraz ukierunkowane **polityki cenowe** mogą odgrywać ważną rolę w pomaganiu ludziom w podejmowaniu dobrych wyborów w kontekście żywności, przyczyniając się tym samym do **poprawy przejrzystości rynku** i sprawiedliwszego wynagradzania producentów. Podobnie szczególną uwagę należy również zwrócić na promowanie lepszego wykorzystywania **zrównoważonych polityk w zakresie zamówień publicznych i przetargów prywatnych** oraz uwzględnienia w tych politykach dobrowolnych standardów w zakresie zrównoważoności.

32. Szczyt powinien zachęcać do podejmowania skutecznych działań w zakresie zwiększenia **dostępności i przystępności cenowej zdrowego odżywiania za pośrednictwem zrównoważonych systemów żywnościowych**, w tym dla grup szczególnie wrażliwych.

Poprawa bezpieczeństwa żywności i zdrowia publicznego

33. Sprawą najwyższej wagi jest zapewnienie bezpieczeństwa żywności dostarczanej konsumentom. Wymaga to zdolności do odpowiedniego **śledzenia żywności w całym łańcuchu żywnościowym i zminimalizowania ryzyka** na etapach przetwarzania żywności oraz detalicznym oraz do skutecznego **zwalczania fałszowania żywności**. W tym względzie UE potwierdza swoje pełne poparcie dla ważnych prac **międzynarodowych organizacji normalizacyjnych**, w szczególności Komisji Kodeksu Żywnościowego, Komisji do spraw Środków Fitosanitarnych (CPM) na mocy Międzynarodowej konwencji ochrony roślin oraz Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE). Prowadzony przez te organizacje rozwój norm międzynarodowych opartych na nauce i na dowodach powinien w należyтым stopniu uwzględniać zrównoważoność systemów żywnościowych.
34. Centralnym wymogiem pomyślnego przekształcenia systemów żywnościowych jest pełne wdrożenie **podejścia „Jedno zdrowie”**, ponieważ zdrowie ludzi, zwierząt, roślin i ich wspólnych środowisk jest ze sobą nierozzerwalnie powiązane. W tym względzie należy dalej wzmacniać i **rozszerzać współpracę trójstronną** między Światową Organizacją Zdrowia (WHO), Światową Organizacją Zdrowia Zwierząt (OIE) oraz Organizacją Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), tak by uwzględnić na równych zasadach **Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP)**. W tym kontekście UE z zadowoleniem przyjmuje nowo utworzoną **Grupę Ekspertów Wysokiego Szczebla ds. Podejścia „Jedno zdrowie”** obejmującą FAO, OIE, WHO i UNEP.
35. Jednym z podstawowych zagrożeń dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz dla produkcji bezpiecznej i zrównoważonej żywności jest **odporność na środki przeciwdrobnoustrojowe (AMR)**. UE będzie w dalszym ciągu zdecydowanie opowiadać się za **odpowiedzialnym, ostrożnym i zrównoważonym stosowaniem środków przeciwdrobnoustrojowych** i potwierdza swoje wezwanie do zakończenia ich stosowania jako stymulatorów wzrostu. Szczyt powinien również podkreślić pilną potrzebę zwiększenia globalnych wysiłków na rzecz wdrożenia za pośrednictwem podejścia „Jedno zdrowie” **globalnego planu działania z 2015 r. na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe**.

36. Kluczowe znaczenie ma zapobieganie **chorobom odzwierzęcym** i gotowość na ich wystąpienie. UE podkreśla potrzebę wzmocnienia mechanizmów kontroli i reagowania oraz opracowania i lepszego wdrażania międzynarodowych wytycznych dotyczących bardziej rygorystycznych środków bezpieczeństwa i higieny, w szczególności w kontekście Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE). W tym względzie należy w pełni uwzględnić ryzyko **pojawiania się i przenoszenia nowych chorób odzwierzęcych** powiązane z produkcją zwierzęcą, a także z ludzką ingerencją w ekosystemy i gatunki dzikiej fauny i flory. Potrzebne są zwiększone wysiłki na rzecz ograniczania tego ryzyka, w tym poprzez wzmocnienie środków zwalczania nielegalnego handlu dziką fauną i florą.

Przyczynianie się do zrównoważoności i odporności systemów żywnościowych poprzez handel

37. Ważną rolę w zapewnianiu wszystkim dostępu do wystarczającego, bezpiecznego i zdrowego odżywiania ma do odegrania otwarty, przejrzysty i oparty na zasadach handel międzynarodowy spójny z zasadami WTO, a także normy sanitarne i fitosanitarne. **Wielostronne i dwustronne umowy handlowe mogą być ważnym narzędziem** osiągania ambitnych **celów zrównoważoności w odniesieniu do systemów żywnościowych**, w szczególności w kluczowych obszarach, takich jak skuteczne wdrożenie porozumienia paryskiego oraz konwencji o różnorodności biologicznej; zrównoważone gospodarowanie zasobami wód, gruntów i lasów; zwalczanie wylesiania i nielegalnego pozyskiwania drewna; zwalczanie AMR i zapobieganie dalszemu rozprzestrzenianiu się go; promowanie zrównoważonego i ostrożnego stosowania pestycydów; poprawa dobrostanu zwierząt; oraz ochrona godnych warunków pracy. UE będzie nadal współpracować ze swoimi partnerami handlowymi oraz udzielać im wsparcia, zwłaszcza jeśli chodzi o kraje rozwijające się, by towarzyszyć im w przechodzeniu na zrównoważone systemy żywnościowe. UE przypomina również o swoim poparciu dla wysiłków na rzecz **zreformowania WTO** z myślą o poprawie wkładu WTO w zrównoważony rozwój.
38. Oprócz handlu międzynarodowego w odpowiednim stopniu należy również uwzględnić wkład, jaki **handel regionalny i lokalny** może wnieść w zrównoważone i odporne systemy żywnościowe, w tym poprzez **krótkie łańcuchy dostaw**. Budowanie, wzmacnianie i poprawa **dostępu do rynków regionalnych i lokalnych** ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia komplementarności między lokalnymi, regionalnymi i globalnymi systemami żywnościowymi, wzmacniając tym samym zarówno zrównoważoność, jak i odporność systemów żywnościowych.

Nowe rozwiązania finansowe i modele biznesowe

39. Do rozwoju zrównoważonych systemów żywnościowych potrzebne są nowe **rozwiązania finansowe i modele biznesowe** dla zainteresowanych podmiotów obejmujące wsparcie – w stosownych przypadkach – za pośrednictwem finansowania mieszanego, mechanizmów opartych na podziale ryzyka oraz programów ubezpieczeniowych. Powinny one w szczególności promować **dostęp do finansowania na rzecz zrównoważonego i odpowiedzialnego inwestowania w systemy żywnościowe**, z akcentem na drobnych producentów rolnych, rolników prowadzących gospodarstwa rodzinne oraz na małe i średnie przedsiębiorstwa. Kluczowe w tym względzie są **mechanizmy rozliczalności** i zabezpieczenia mające na celu zapobieganie potencjalnym konfliktom interesów.
40. Należy stopniowo wycofywać zachęty szkodliwe dla środowiska, różnorodności biologicznej i klimatu. W tym względzie UE z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie **oenzetowskiego systemu rachunków ekonomicznych środowiska** i wzywa do dalszych prac na rzecz promowania stosowania przez decydentów **rozliczania kapitału naturalnego** w całym systemie żywnościowym .

Poprawa wiedzy naukowej i wzmocnienie powiązań między nauką a polityką

41. Aby lepiej zrozumieć wyzwania i możliwości związane z przekształcaniem systemów żywnościowych oraz określić priorytety działania, należy na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym przeprowadzić dalsze **oparte na nauce i na dowodach oceny** systemów żywnościowych.
42. Podobnie, aby podejmować świadome decyzje dotyczące przyszłości systemów żywnościowych, sektor instytucji rządowych i samorządowych, sektor prywatny, instytucje badawcze, organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz konsumenci potrzebują dostępu do **najlepszych informacji technicznych i społeczno-gospodarczych**, przy należyтым uwzględnieniu wiedzy tradycyjnej i tubylczej. UE jest zdeterminowana, by zintensyfikować transfer **wiedzy, innowacji i technologii** w tym zakresie.
43. Szczyt powinien przyczynić się do **wzmocnienia zarządzania systemami żywnościowymi** na poszczególnych poziomach, w tym za pośrednictwem mechanizmów wielopodmiotowych i międzyrządowych, a także do **wzmocnienia powiązań między nauką a polityką**, by umożliwić podejmowanie w pełni świadomych decyzji politycznych.

44. W tym względzie UE uznaje centralną rolę **Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego (CFS)** i utworzonej przy nim **Grupy Ekspertów Wysokiego Szczebla ds. Bezpieczeństwa Żywnościowego i Wyżywienia (HLPE)**. Szczyt powinien zachęcić państwa i wszystkie zainteresowane strony do wzmocnienia upowszechniania i wdrażania instrumentów polityki CFS. W związku z tym UE podkreśla w szczególności znaczenie **przyjętych niedawno dobrowolnych wytycznych CFS dotyczących systemów żywnościowych i żywienia** oraz wzywa do ich powszechnego wdrożenia.

DALSZE DZIAŁANIA PO SZCZYCIE

45. UE jest zdeterminowana, by osiągnąć **ambitne wyniki** w trakcie szczytu w sprawie systemów żywnościowych, które będą **katalizatorem przekształcania systemów żywnościowych**, z podejściem opartym na prawie do żywności, poprzez wspólną wizję odzwierciedloną w **jasnym i wykonalnym programie**, zgodną z ustaleniami dotyczącymi monitorowania i sprawozdawczości w zakresie celów zrównoważonego rozwoju.
46. Skuteczne dalsze działania po szczycie będą wymagały **zdecydowanej współpracy ONZ i wzmocnienia bieżących inicjatyw ONZ** w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym unikaniu powielania lub nakładania się obszarów prac. UE podkreśla znaczenie jak najlepszego wykorzystania **istniejących mechanizmów międzyrządowych i instytucjonalnych** do zapewnienia, by wyniki szczytu dawały impuls nowym działaniom i stymulowały postęp, a także by zmierzyć i przeanalizować oddziaływanie szczytu w szerszym kontekście Agendy 2030. W tym celu konieczna jest **ściśła współpraca i koordynacja między odpowiednimi agencjami i forami ONZ**, w szczególności Organizacją Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Międzynarodowym Funduszem Rozwoju Rolnictwa (IFAD), Światowym Programem Żywnościowym (WFP), Komitetem ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego (CFS), Światową Organizacją Zdrowia (WHO), Programem Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska UNEP, Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia (UNCCD), Światową Organizacją Zdrowia Zwierząt (OIE), Komisją Kodeksu Żywnościowego oraz Międzynarodową konwencją ochrony roślin (IPPC).

47. Specjalną uwagę należy zwrócić na zapewnienie, by **wyniki szczytu** zostały należycie uwzględnione w **wielostronnych inicjatywach i zbliżających się wydarzeniach**, takich jak szczyt w sprawie żywienia na rzecz wzrostu (Tokio, grudzień 2021 r.), światowa konferencja w sprawie akwakultury (Szanghaj, wrzesień 2021 r.), konferencja klimatyczna COP 26 (Glasgow, listopad 2021 r.), UNCBD COP 15 (Kunming, październik 2021 r.), UNCCD COP 15 (wrzesień 2021 r.), konferencja ONZ na temat oceanu (Lizbona 2022 r.), Stockholm 50+ (Sztokholm 2022 r.) oraz konferencja ONZ w sprawie wody (Nowy Jork, 22–24 marca 2023 r.).

Działania i inicjatywy na szczeblu UE

48. UE ma zamiar dawać przykład w realizacji – wraz ze swoimi partnerami i wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami – poszczytowego procesu przekształcania i jest gotowa wspierać w tym celu **sojusze i partnerstwa**.
49. Jako część szerszych działań w ramach polityki na rzecz osiągnięcia bezpieczeństwa żywnościowego i odżywiania oraz by realizować Agendę 2030 w UE i poza nią, UE dąży w stosunkach ze swoimi partnerami handlowymi do zwiększenia zainteresowania zrównoważonymi systemami żywnościowymi, z myślą o wspólnej pomyślnej przemianie na szczeblu globalnym. UE zamierza w związku z tym dodać **specjalny rozdział dotyczący zrównoważoności systemów żywnościowych do umów handlowych UE**, które są obecnie negocjowane, oraz wzmocnić w tym obszarze współpracę z państwami, które zawarły już umowy handlowe z UE.
50. UE jest także zdecydowana kontynuować swoje bieżące wysiłki na rzecz rozwoju **zrównoważonego i odpornego unijnego systemu żywnościowego** i jest gotowa dzielić się z partnerami swoją wiedzą, wiedzą fachową i doświadczeniem. **Główne krótko- i średnioterminowe działania i inicjatywy**, jakie UE zamierza w tym celu podjąć, w szczególności w kontekście **Europejskiego Zielonego Ładu** oraz **strategii „od pola do stołu”**, obejmują:
- rozwój ram legislacyjnych UE na rzecz zrównoważonych systemów żywnościowych;
 - przygotowanie, wraz ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, kodeksu postępowania w zakresie odpowiedzialnych praktyk biznesowych i marketingowych;

- opracowanie – na podstawie nowej metodyki pomiaru odpadów żywnościowych – wiążących celów w zakresie ograniczenia marnotrawienia żywności;
- opracowanie wytycznych dotyczących zrównoważonej akwakultury, by zapewnić zrównoważoną produkcję żywności z akwakultury zarządzanej w sposób zrównoważony;
- przygotowanie prawodawstwa dotyczącego unikania lub minimalizowania wprowadzania do obrotu w UE produktów powiązanych z wylesianiem lub degradacją lasów, a także przygotowanie dalszych inicjatyw mających na celu powstrzymanie wylesiania i promowanie zrównoważonej gospodarki leśnej;
- opracowanie środków mających na celu powiększenie unijnego areálu objętego rolnictwem ekologicznym, zwiększenie ekologicznej akwakultury oraz wzrost konsumpcji produktów ekologicznych;
- opracowanie środków służących osiągnięciu ilościowych celów redukcyjnych dotyczących pestycydów, środków przeciwdrobnoustrojowych oraz utraty składników pokarmowych;
- uruchomienie inicjatyw w ramach programu „Horyzont Europa” w celu wsparcia ambitnych międzynarodowych i transdyscyplinarnych projektów w zakresie badań naukowych i innowacji na rzecz zrównoważonych systemów żywnościowych (w tym poprzez partnerstwo pod nazwą „Bezpieczne i zrównoważone systemy żywnościowe na rzecz ludzi, planety i klimatu”);
- przygotowanie Unijnej inicjatywy w zakresie uprawy sprzyjającej pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę, która to inicjatywa będzie dotyczyła certyfikowania pochłaniania dwutlenku węgla w oparciu o solidne i przejrzyste monitorowanie i weryfikację;
- opracowanie wniosku mającego na celu przedstawienie zharmonizowanego opartego na dowodach naukowych systemu podawania wartości odżywczej z przodu opakowania oraz zrównoważonych ram etykietowania;
- uruchomienie inicjatyw na rzecz zachęcania do zmiany receptur żywności przetworzonej, z uwzględnieniem – w stosownych przypadkach – ustalenia maksymalnych poziomów zawartości niektórych składników odżywczych oraz ograniczenia promocji żywności o wysokiej zawartości soli, cukru lub zawartości niektórych tłuszczów;
- przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych i spożywczych oraz unijnego programu dla szkół, a także unijnego wsparcia na rzecz zamówień publicznych na żywność, tak by wzmocnić produkcję, dostępność i akceptację zdrowego i zrównoważonego odżywiania;

- poprawę gotowości na wypadek kryzysów żywnościowych, wzmocnienie działań wyprzedzających w zarządzaniu kryzysom żywnościowym oraz dalszy rozwój Globalnej Sieci na rzecz Przeciwdziałania Kryzysom Żywnościowym w kontekście humanitarno-rozwojowo-pokojowym.
-